

VRIENDENLOTERIJ EN
HET CONCERTGEBOUW

Het concert dat u vandaag bezoekt is onderdeel van de VriendenLoterij ZomerConcerten; een divers programma, van klassiek tot pop en jazz, in een zomerse en informele sfeer. Deelnemers van de VriendenLoterij krijgen met hun VIP-KAART 50% korting op concertkaarten voor de VriendenLoterij ZomerConcerten en kunnen met voorrang bestellen. Het Concertgebouw en de VriendenLoterij wensen u een geweldig ZomerConcert!

© Eduardus Lee

luister
relax
geniet

classicnl
non-stop de mooiste
klassieke muziek voor iedereen
dab+ | app | kabel | classic.nl

VRIENDENLOTERIJ
ZOMER
CONCERTEN

Maandag 21 augustus 2023

Kleine Zaal 20.00 uur

Busch Trio

Omri Epstein, piano
Mathieu van Bellen, viool
Ori Epstein, cello

Joseph Haydn 1732-1809

Pianotrio in G, Hob. XV: 25 (1795)
Andante
Poco adagio: Cantabile
Rondo all'ongarese: Presto

Antonín Dvořák 1841-1904

Pianotrio nr. 2 in g, op. 26 (1876)
Allegro moderato
Largo
Scherzo
Finale

PAUZE

Ludwig van Beethoven 1770-1827

Pianotrio in Bes, op. 97 'Erzherzog' (1810-11)
Allegro moderato
Scherzo: Allegro
Andante cantabile
Allegro moderato

ZOMERCONCERTEN.NL

HET
CONCERT
GEBOUW

TOELICHTING

Aan het einde van de achttiende eeuw was samen musiceren een aardig tijdverdrijf van de gegoede klasse. Professionals en amateurs schoven bij elkaar aan in onder meer pianotrio's: de combinatie van een klavier met viool en cello. De beroemde Joseph Haydn zette in verschillende perioden van zijn leven in totaal zo'n veertig werken voor deze bezetting op papier. Haydns rijpe, late trio's vallen allang niet meer in de categorie 'eenvoudige huismuziek'. Dat geldt ook voor het *Pianotrio in G*, Hob. XV: 25. Het werk verscheen in 1795 bij een uitgever in Engeland, het land waar Haydn destijds een graag gezien gast was. In het eerste deel presenteert de componist een eenvoudig thema, dat hij vervolgens in een viertal variaties laat terugkeren, ook in treuriger aandoende mineurtoonsoorten. Na een langzaam deel volgt een aanstekelijke finale, die hoorbaar is geïnspireerd op de volksmuziek die Haydn hoorde toen hij voor de Hongaarse familie Esterházy werkte. Vanwege dit Rondo all'ongarese – op Hongaarse wijze – ging het werk als Haydns 'Zigeunertrio' de geschiedenis in.

Slavische klanken bij Dvořák

Met Antonín Dvořák's *Tweede pianotrio in g*, op. 26 blijven we in Oost-Europese sferen. De Boheemse componist schreef het trio toen hij al tal van werken uit zijn mouw had geschud, waaronder een vijftal symfonieën en zeven strijkkwartetten. De eerste twee pianotrio's die hij aan het papier had toevertrouwd, vernietigde hij, maar na het *Eerste pianotrio in Bes*, op. 21 uit 1875 had hij de smaak te pakken en schreef hij in januari van

het jaar erop binnen een dag of zestien een nieuw trio. Vergeleken met het vorige, is dit pianotrio somberder van toon, al heeft dat waarschijnlijk niets te maken met het overlijden van Dvořák's dochttertje Josefa, zoals wel wordt beweerd. Na het openings-*Allegro* volgt een klagend *Largo*. Het *Scherzo* doet denken aan Dvořák's latere, zo populair geworden Slavische dansen. In de *Finale* breekt uiteindelijk de zon door.

Apotheose van Beethoven

Rond 1814 werd de muziek van de dwarse en dove componist Ludwig van Beethoven in Wenen inmiddels steeds meer op waarde geschat. Zo werd de première van diens *Pianotrio in Bes*, op. 97 een groot succes. 'Waar genie, kunst, natuur, waarheid, geest, originaliteit, inventiviteit, uitvoering, smaak, kracht, vuur, fantasie, lieflijkheid, diep gevoel en opgewekte scherts in zusterlijke eenheid samenkomen', jubelde de pers (met veel woorden!), 'kan men niet anders uitroepen dan: "Hij is een meester in zijn vak."' Beethovens droeg het zogenaamde 'Erzherzogtrio' op aan zijn beschermheer Aartshertog Rudolf von Habsburg. Die mocht trots zijn: het vierdelige werk, dat aandoet als een 'kamer muzikale symfonie', vormt de apotheose van Beethovens werken in dit genre.

Dirk Luyjmes

BIOGRAFIE

Het **Busch Trio** werd opgericht in 2012 aan het Royal College of Music in Londen door de Nederlandse violist Mathieu van Bellen en de Israëliische broers Omri en Ori Epstein; afzonderlijk hadden ze al prijzen in de wacht gesleept bij diverse concoursen. Ze noemden hun ensemble naar de legendarische violist Adolf Busch. Diens viool, een Guadagnini uit 1783, wordt nu door Van Bellen bespeeld. Vormend voor het trio waren een periode aan de Koningin Elisabeth Kapel in Brussel en lessen van kamermusici als Eberhard Feltz, András Schiff en het Artemis Quartett. In 2016 ontving het jonge ensemble de Kersjesprijs. Voor zijn debuut-cd met pianotrio's van Dvořák kreeg het meteen vijf sterren van Diapason. Inmiddels verschenen ook albums met Dvořák's pianokwartetten en -kwintetten (met altviolist Miguel da Silva en violist Maria Milstein) en werken van Schubert. Ondertussen maakte het Busch Trio zijn opwachting in een reeks bekende concertzalen, zoals Het Concertgebouw, Bozar in Brussel en het South Bank Centre en Wigmore Hall in Londen. De musici waren te gast tijdens het Edinburgh Festival en toerden door China en de Verenigde Staten. Met Sinfonia Varsovia onder leiding van Karina Canellakis voerden zij Beethovens *Tripelconcert* uit. Op 2 en 4 oktober speelt het Busch Trio opnieuw in de Kleine Zaal, dan met werken van Mozart, Beethoven en Ravel.

SUMMARY

Joseph Haydn penned altogether around forty piano trios. His late and mature *Piano Trio in G major*, Hob. XV: 25, also known as the 'Gypsy Trio', was published in 1795 by an English publisher. In the first movement, the composer introduces a simple theme, which then returns in four variations. After a slow movement comes the catchy finale: Rondo all'ongarese, 'in Hungarian style'. We'll stay in Eastern Europe with Antonín Dvořák's *Second Piano Trio in G minor*, op. 26. The Bohemian composer wrote the work (within about sixteen days) in January 1876, shortly after finishing his *First Piano Trio*. This trio is more sombre in tone than the first, although it probably was not influenced by the death of Dvořák's daughter Josefa, as is often claimed. By around 1814, Viennese audiences had started to appreciate the music of that mad, headstrong and deaf composer Ludwig van Beethoven. The premiere of his *Piano Trio in B-flat major*, op. 97 was a roaring success. The critics praised its melding of 'genius, art, nature, deep emotion and good-natured jesting'. The four-movement trio owes its nickname the 'Archduke' to its dedication to Archduke Rudolf. More like a 'chamber-music symphony' in its grandeur, it is the apotheosis of Beethoven's works in this genre.

Translation: Anne Hodgkinson

EN VERDER...

ONTDEK MEER

Op concertgebouw.nl/ontdek gaat een wereld voor u open. U vindt er video's, interviews, verhalen, podcasts, concertregistraties en nog veel meer.

STEUN ONS

Draag bij aan de toekomst van Het Concertgebouw, nu of later. concertgebouw.nl/steun-ons

CONCERTTIP

wo 27/09

20.15 uur
Kleine Zaal

Het Leonkoro Quartet speelt Beethoven, Sjostakovitsj en Webern

Het jonge Duitse Leonkoro Quartet timmert aan de weg. De musici gooiden de afgelopen jaren hoge ogen op diverse belangrijke concoursen. Nu doen ze met muziek van Webern, Sjostakovitsj en Beethoven voor het eerst de Kleine Zaal aan.

